

DE BARMSIJS *Carduelis flammea*

D. Birkenzeisig

E. Common Redpoll

F. Sizerin flamé

Dit kleine vogeltje leeft in Europa, Azië en Amerika. Het is vooral terug te vinden in de naald- en berkenbossen. Wanneer we spreken over de barmsijs moeten we onmiddellijk benadrukken dat het hier gaat om een vogeltje waarvan verschillende ondersoorten een groot verspreidingsgebied bevolken.

Zo kennen we de kleine barmsijs (*Carduelis flammea cabaret*) de meest bruine en tevens de kleinste in zijn soort, deze bewoont West- en Midden Europa.

De noordse barmsijs (*Carduelis flammea flammea*) is te vinden in Noord-Europa, Azië en Noord-Amerika. Deze barmsijs is groter dan het cabaretje en heeft een veel wittere ondertoon tussen zijn bestreping.

De Groenlandse barmsijs (*Carduelis flammea rostrata*) deze heeft een vrij grote keelvlak en een zwaardere bestreping op rug, vleugels en flanken.

De IJslandse barmsijs (*Carduelis flammea islandica*) bewoont IJsland en is samen met de Groenlandse de grootste onder de barmsijsen. Zij meet rond de vijftien cm en heeft maximaal wit tussen de bestreping op buik en borst. De Groenlandse leeft niet alleen in Groenland maar ook nog in Canada en Noord-Amerika.

Dan hebben we ook nog de kleine witstuit (*Carduelis hornemanni exilipes*) die terug te vinden is in Lapland, Rusland, Siberië, Canada en Noord-Amerika en de grote witstuit (*Carduelis hornemanni hornemanni*) die verspreid leeft in Noord-Europa, Siberië en Canada.

Tenslotte hebben we nog de langsnavel barmsijs (*Carduelis flammea holboelli*) die terug te vinden is in Scandinavië, Rusland en Siberië. Deze barmsijs, de naam zegt het zelf, heeft een veel langere snavel dan zijn neven en nichten.

Van al deze barmsijsen zijn het vooral het cabaretje en de noordse die door onze liefhebbers gekweekt worden. Van het allergrootste belang is evenwel dat de soort altijd raszuiver gekweekt moet worden. Mengvormen zijn miskleunen die nooit de standaardnorm benaderen. Het zou ons te ver leiden indien we hier elke ondersoort zouden willen bespreken, daarom zullen we ons beperken tot de kleine barmsijs (*Carduelis flammea cabaret*) en de noordse barmsijs (*Carduelis flammea flammea*).

Carduelis flammea cabaret

Onze kleine barsijs meet tussen de 11 en 12 cm. Volslank en van kleur is zij de bruinste onder de barsijsen. Haar woongebied is West- en Midden Europa. Tegenwoordig lijkt dit barsijsje zich ook te gaan vestigen in Nederland (Waddengebied). In België is het sporadisch een schaarse broedvogel. Het cabaretje is een bruin vogeltje met een donkerbruin voorhoofd, een karmijnrood petje en een lichtbruin achterhoofd met fijne donkerbruine bestreping. Het heeft een smalle, bleekbruine wenkbrauwstreep, donkerbruine wangen en donkerbruin tot zwarte teugels. In het kopje blinken donkerbruine oogjes. Het spitse snaveltje is fletsgeel met bruine spits en de ondersnavel meer geel. De borst en flanken zijn warmbruin. In de flanken zien we donkerbruine lengtestrepen. Bij overjarige mannetjes is de borst karmijnrose gemarmerd en het keeltje is warmbruin met een goed afgelijnde zwarte bef. De buik is bleekbruin en de vleugels donkerbruin met lichtbruin omzoomde vleugeltoppen en beige vleugelbanden. De staart is donkerbruin, aan het einde licht omzoomd. Dit bruine vogeltje heeft donkerbruine tot zwarte poten en zwarte nagels. Het popje mist, evenals de eerste jaar mannen, het karmijnrood op de borst.

Carduelis flamma flamma

De noordse barsijs is wat groter dan het cabaretje. Deze barsijs uit het noorden is veel grijzer en bleker dan het bruine barsijsje. In de regel zijn de vogels uit de meer noordelijke streken groter dan deze van hier bij ons, vergelijk even de noordse goudvink met onze inheemse of de Siberische distelvink met onze distelvink. Dit is ook zo bij de barsijs. De noordse meet zo'n 12,5 tot 13 cm, ze is volrond en gedrongen van vorm. Haar snavel is fletsgeel aan de wortel, de bovenspits is bruin tot donkerbruin. Zij heeft donkerbruine tot zwarte ogen. De kop heeft een grijze grondkleur met een fijne zwartbruine ongelijnde bestreping, een karmijnrood petje, een grijsachtige wenkbrauwstreep en bruingrijze wangen met zwartbruine teugels. De nek en rug hebben een grijze grondkleur met fijne, korte, ongelijnde zwartbruine bestreping. De keel is grijswit met een zwarte bef. De overjarige mannetjes hebben een grijswitte borst met karmijnrode marmering. Ook de flanken hebben een grijze onderkleur met zwartbruine lengtestrepen.. De buik is grijswit. De vleugels van de noordse barsijs zijn zwartbruin met blekere omzoming. De dekveren met bleke eindzomen vormen twee bruingrijsachtige vleugelbanden. De stuit is grijswit met een rozerode bijtint. De

zwartbruine staart met blekere omzoming heeft een lichte inkeping. De poten zijn bruin tot zwart met zwarte nagels. De poppen hebben een ietwat zwaardere tekening, bij hen ontbreekt het rozerood en de jonge mannen beschikken niet over de karmijnrode marmering op de borst.

De barsijs als volièrevogel

Barmsijzen zijn zeer gemakkelijke volièrevogels, daarom durven we te zeggen dat het de ideale vogels zijn om als beginnend liefhebber met de Europese vogelkweek te starten. D.w.z. dat het sterke vogels zijn, niet duur in aankoop en vrij gemakkelijk te kweken. Wat niet wil zeggen dat er direct topvogels zullen gekweekt worden, dat is nog een ander paar mouwen. En ik wil hier wel benadrukken dat we als barsijskweker de verschillende ondersoorten ten allen tijd zeker raszuiver dienen te kweken. Daar de geslachten bij eerstejaars vogels niet te onderscheiden zijn worden er bij de jonge vogels (die niet voor de TT. worden gebruikt, anders moet dit na de TT. gebeuren) een paar borstpluimpjes getrokken. Deze krijgen dan enkele dagen cantaxanthine of caroteen in het drinkwater. Bij de mannetjes kleuren de nieuwe veertjes rood en bij de popjes bruin.

Voeding

Barmsijzen dienen een fijne zaadmengeling te krijgen en niet zo maar een volièremengeling of kanariezaad. Als je kijkt naar het fijne bekje is dat toch niet verwonderlijk. Trouwens thans zijn er voor elke vogelsoort specifieke zaadmengelingen in de handel te verkrijgen. Onze barsijzen krijgen dus een mengeling voor sijzen en distelvinken (carduelissoorten). Ze zijn tevens best gek op allerlei onkruidzaden: koningin der weiden (geitenbaard), paardenbloem, rijpe elzentopjes, melkdistel, kruiskruid, berkenzaad, zuring, teunisbloemzaad, herderstasje enz. Jongen worden grootgebracht met eivoer waaraan buffalowormpjes en pinkies worden toegevoegd. Onze barsijzen dienen wel aan dit opfokvoer te wennen. Wanneer ze dit alleen maar bij het uitkomen van de kuikens voorgeschoteld krijgen dan zouden ze er weigerig tegenover staan, met alle nare gevolgen van dien. Daarom beginnen we hiermee tijdens de winterperiode en geven we ze tweemaal per week een kleine portie eivoer, nooit teveel, want dat zorgt voor te vette vogels en die geven onbevuchte eieren. Teveel dierlijke eiwitten maken de mannen dan weer te driftig, zij zullen de poppen van het nest jagen en hele dagen achtervolgen.

Kweekverloop

Barmsijzen mag men koppelen half april. Zij nestelen zowel in kapelnestjes als kanariënestmandjes of tralienesten enz. Als nestmateriaal kan men divers bleek tot wit nestmateriaal verschaffen: sisal, watten, ontrafelde stukjes sisalkoord (die kan je op zelfgekozen maat snijden), distel- en paardenbloemenpluis. Opletten voor bepaalde op nylon lijkende nestmaterialen die soms in de handel worden aangeboden, veel te fijn, en die heel dikwijls oorzaak zijn van af- of vastgebonden pootjes en waar de vogels zich zelfs kunnen mee verhangen. Barmsijzpoppen leggen doorgaans een vijftal eitjes. Deze worden dagelijks weggenomen en vervangen door een plastic nep eitje. Eens het vijfde ei gelegd worden de echte eieren teruggelegd. Tijdens het broeden wordt geen eivoer meer verschaft omdat teveel eiwitten de mannen en poppen te driftig kunnen maken, wat resulteert in mannen die de pop blijven najagen of poppen die het broed te vlug verlaten. Na een 12-tal dagen broeden komen de jongen uit.

Wij geven dan terug eivoer met toevoeging van pinkies en buffalowormpjes. De jongen worden geringd wanneer ze 3 dagen oud zijn. Het liefste doen we dat 's avonds wanneer we nog eens extra eivoer geven, dit zorgt voor afleiding van de ouders en deze zullen na het ringen de jongen voederen, zo blijft alles rustig in de kweekruimte. De ringen worden afgeplakt met roze tape of omgeven door een stukje ventielslang. Na het uitvliegen worden aan het opfokvoer geen wormpjes meer toegevoegd. De jongen hebben die niet meer nodig, de kweekcyclus van de oudervogels is goed op gang gekomen en we hoeven de paardrift van man of pop niet extra aan te wakkeren. Rond de 28ste levensdag zijn de jongen zelfstandig. Wij plaatsen ze dan in een afzonderlijke box of in een grote kweekkooi. Belangrijk is dat ze op een rustige plek in kleine groepjes verder kunnen ontwikkelen en door de rui komen. Als voeding krijgen ze dezelfde zaadmengeling als de oudervogels. Dagelijks wordt ook nog eivoer verstrekt, maar zonder wormpjes. Grit en maagkiezel staan steeds ter beschikking en vers drink- en badwater wordt dagelijks aangeboden. Wanneer wij op dergelijke manier onze barsijzen verzorgen dan zullen we zeer veel plezier aan deze kleine kwetteraars beleven.

Mutanten

Buiten onze natuurkleur barsijzen bestaan er ook reeds een 12-tal mutaties en mutatiecombinaties: bruin, agaath, bruin-agaath (isabel), pastel, phaeo, de donkerfactorige, donkerfactorig-bruin, donkerfactorig-agaath, bruinpastel, agaathpastel en phaeo.

Deze verervingen zijn verschillend naargelang de kleurslag: geslachtsgebonden, geslachtsgebonden recessief, autosomaal recessief of autosomaal dominant. Al deze

verschillende kleurslagen en de vererving ervan in deze bijdrage bespreken zou ons te ver brengen. Ten gepaste tijd zullen zij later nog wel worden besproken. Het is er ons vandaag om te doen de barmsijs eens in de kijker te zetten als liefdallig, gemakkelijk te kweken vogeltje dat de beginnende kweker van Europese cultuurvogels veel plezier zal verschaffen.

Een paar bemerkingen

Om een vlot kweekverloop te stimuleren zijn er een paar praktische door ons te verwezenlijken zaken die de kweek van de barmsijs in de goede richting kunnen sturen.

-Best geven we als nestmateriaal een zo uitgebreid mogelijk gamma (sisal, cocos, katoen, pluis, watten... liefst bleke materialen).

-Per koppel een paar verschillende nestgelegenheden (kapelnestjes, kanariemandjes, tralienestjes, gevlochten wijmen (tenen) nestkommetjes, ja zelfs bussels bremtakken, zodat het popje kan kiezen. Sommige poppen zijn kieskeurig, andere dan weer niet.

-Wanneer de man het te bont maakt (het popje blijven najagen, het nest verstoren) nemen we hem best weg, anders zal er van broeden of jongen krijgen niet veel in huis komen.

-Er steeds op letten om raszuiver te kweken d.w.z. geen vermenging van de ondersoorten toelaten anders kweekt men vogels die niet conform zijn aan de standaardnorm.

-Uit ervaring weten we dat de cabaretjes het gemakkelijkst te kweken zijn en dat hoe groter de soort, hoe moeilijker de kweek wordt.

BARMSIJS CABARET

Carduelis Flammea Cabaret

GROOTTE : 11,5 cm.

VORM : Volslank.

HOUDING: Rechtopzittend, beweeglijke klimmer.

SNAVEL : Fletsgeel met een bruine spits, ondersnavel geel.

OGEN : Donkerbruin.

KOP : Voorhoofd donkerbruin, karmijnrood petje, achterhoofd lichter bruin met een fijne donkerbruine bestreping, smalle bleekbruine wenkbrauwstreep, wangen donkerbruin gestreept, teugels donkerbruin tot zwart.

NEK : Bruin met geelbruine omzoming, zwartbruine bestreping.

RUG : Idem

KEEL : Warmbruin met een goed afgelijnde zwarte bef.

BORST : Warmbruin met een karmijnroze marmering.

FLANKEN: Warmbruin met donkerbruine lengtestrepen.

BUIK : Bleekbruin.

VLEUGELS : Donkerbruin, lichtbruin omzoomde vleugeltoppen, beige vleugelbanden.

STUIT : Warmbruin met een lichtroze schijn, fijne donkerbruine streepjes.

STAART : Donkerbruin, licht omzoomd aan het einde.

POTEN : Donkerbruin tot zwart.

NAGELS : Zwart.

POP : Mist karmijnrood op de borst zoals bij de jonge mannen.

Barmsijs cabaret moet zo bruin mogelijk zijn. Rood petje is aanbevolen

BARMSIJS NOORDS

Carduelis Flammea Flammea

GROOTTE : 13,5 cm.

VORM : Volrond, gedrongen.

HOUDING: Levendige klimvogel, ietwat gedrukt op stok.

SNAVEL : Fletsgeel aan worteldeel, bovenspits bruin tot donkerbruin.

OGEN : Donkerbruin tot zwart.

KOP : Grijsz grondkleur met fijne zwartbruine ongelijnde bestreping, karmijnrood petje, grijsachtige wenkbrauwstreep, wangen bruingrijs en zwartbruine teugels.

NEK : Grijsz grondkleur met een fijne korte ongelijnde zwartbruine bestreping.

RUG : Idem.

KEEL : Grijswit met een zwarte bef.

BORST : Op grijswitte ondertint een karmijnrode marmering.

FLANKEN: Grijsz grondkleur met zwartbruine lengtestrepen.

BUIK : Grijswit.

VLEUGELS : Zwartbruin met een blekere zoming, dekveren met bleke eindzomen, twee bruingrijsachtige vleugelbanden vormend.

STUIT : Grijswit met een rozerode bijtint.

STAART : Zwartbruin met blekere zoming, dekveren bleke eindzomen, lichte inkeping.

POTEN : Bruin tot zwart.

NAGELS : Zwart.

POP : Zonder rozerood en een ietwat zwaardere tekening.

Barmsijs Noords moet zo grijs mogelijk zijn. Een rood petje is aanbevolen. Jonge mannen bezitten geen karmijnrode tekening op de borst.